Valiokunnan lausunto LiVL 8/2017 vp– U 29/2017 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta annetun direktiivin 2003/59/EY ja ajokorteista annetun direktiivin 2006/126/EY muuttamisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta annetun direktiivin 2003/59/EY ja ajokorteista annetun direktiivin 2006/126/EY muuttamisesta (U 29/2017 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Elina Thorström, liikenne- ja viestintäministeriö
- osastopäällikkö Kimmo Pylväs, Liikenteen turvallisuusvirasto
- toimitusjohtaja Mika Mäkilä, Linja-autoliitto
- asiantuntija Ari Herrala, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komission ehdotuksessa esitetään muutoksia ammattipätevyysdirektiivin 1, 2, 7 ja 10 artiklaan sekä ajokorttidirektiivin 4 artiklaan.

Ehdotuksessa esitetään koulutusten sisältöjä ja opetusmenetelmiä päivitettäviksi ja toisessa jäsenvaltiossa suoritetun jatkokoulutuksen vastavuoroista tunnustamista parannettavaksi. Vastavuoroisen tunnustamisen parantamiseksi velvoitettaisiin kuljettajan ammattipätevyyskortti ottamaan käyttöön silloin, kun ammattipätevyyden merkitseminen ajokorttiin ei olisi mahdollinen. Käytännössä vakinaisen asuinpaikan puuttuminen on este ajokortin myöntämiselle. Koulutukses-

sa painotettaisiin liikenneturvallisuuteen ja polttoaineenkulutuksen vähentämiseen liittyviä sisältöjä ja myös ajoneuvotekniikan kehitys otettaisiin koulutuksen sisällöissä huomioon. Liikenneturvallisuussisällöissä korostettaisiin ennakointia ja liikenteen riskien tunnistamista ja arviointia. Vaihtoehtoisten opetusmenetelmien käyttöönotto mahdollistettaisiin, esimerkiksi verkko-opintomahdollisuus. Lisäksi tunnustettaisiin EU:n sääntelemän vaarallisten aineiden kuljetuksiin, vammaisuutta koskevaan tietoisuuteen ja eläinkuljetuksiin liittyvän erityiskoulutuksen hyväksi lukeminen osana ammattipätevyysdirektiivin mukaista jatkokoulutusvaatimusta.

Jatkokoulutuksessa (7 artikla) painotettaisiin erityisesti liikenneturvallisuutta vaatimalla koulutukseen aina sisällytettäväksi vähintään yksi liikenneturvallisuuteen liittyvä aihe ja liikenneturvallisuusjakson vähimmäispituudeksi asetettaisiin seitsemän tuntia. Koulutusaiheissa olisi otettava huomioon kuljettajan harjoittamaan kuljetustoimintaan liittyvät erityistarpeet ja teknologian kehitys, opetuksessa voitaisiin soveltaa erilaisia tieto- ja viestintäteknologian välineitä, kuten verkko-opetusta, koulutuksen laatu kuitenkin varmistaen. Jatkokoulutuksessa edellytettäisiin samoilla jaksoilla käsiteltävän eri aiheita, millä estettäisiin samojen oppiaineiden toistaminen samassa koulutuksessa. Oppiaineluettelon kattavuutta lisättäisiin hyväksi lukemisen kautta sallimalla enintään yksi seitsemän tunnin jakso korvattavaksi esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljettajille tai eläinkuljetuksia hoitaville säädetyllä koulutuksella.

Ammattipätevyysdirektiivin poikkeuksia (2 artikla) koskevia säännöksiä tarkistettaisiin samansuuntaisiksi ajo- ja lepoaikoja koskevan asetuksen (EY) N:o 561/2006 poikkeusten kanssa määrittelemällä ammattipätevyysdirektiivissä tarkemmin se, milloin ajoneuvo on yhteiskuntajärjestyksestä tai turvallisuudesta vastaavien tahojen käytössä niille määrätyissä tehtävissä (b kohta), rajaamalla kaupalliset kuljetukset hätätilanteissa tai pelastustarkoituksissa tehtävistä (d kohta) tai ajokortti- ja ammattipätevyysopetukseen liittyvistä kuljetuksista (e kohta), laajentamalla ei-kaupallisten kuljetusten soveltamisalaa muihinkin kuin henkilön yksityiseen käyttöön tapahtuviin kuljetuksiin (f kohta) ja tarkentamalla muuten kuin pääasiallisena kuljettajana toimittaessa kuljetettavien tavaroiden kohdalla voivan olla kyseessä myös koneet, joita ajoneuvoa kuljettava käyttää muussa kuin kuljettajan ammatissa (g kohta). Edellä d kohdassa tarkoitettuja kuljetuksia voisivat olla myös humanitaariset kuljetukset ja e kohtaan voisi kuulua ajoneuvon käyttö ajokokeessa. Poikkeuksiin lisättäisiin uusi h kohta, joka koskisi maanviljelyä, puutarhanviljelyä, metsätaloutta, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittavien yritysten käyttämiä ajoneuvoja tai niiden vuokraamista ilman kuljettajaa silloin, kun niitä käytetään tavarankuljetukseen omassa yritystoiminnassa eikä kuljettaminen ole kuljettajana toimivan päätoimi.

Ajokorttidirektiivin 4 artiklaan ehdotetulla muutoksella selkeytettäisiin ajokorttidirektiivin ikävaatimusten suhdetta ammattipätevyysdirektiivissä oleviin vähimmäisikävaatimuksiin.

Lisäksi ehdotuksissa päivitettäisiin viittaussäännöksiä lainsäädännössä tapahtuneita muutoksia vastaavasti.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa direktiivin vaatimusten selkeyttämistä ja eri aloilla tapahtuneen kehityksen huomioon ottamista sen sisällöissä.

Valtioneuvosto katsoo, että direktiiviehdotuksen oikeusperusta on asianmukainen ja että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukainen.

Valtioneuvosto kannattaa ehdotuksia, joilla parannetaan eri jäsenvaltiossa annetun koulutuksen tunnustamista toisissa jäsenvaltioissa. Valtioneuvosto katsoo, että vastavuoroisesti tunnustettavien selvitysten ja asiakirjojen tulee olla luotettavia, millä varmistetaan vastavuoroisuutta koskevien vaatimusten yhdenmukainen ja luotettava soveltaminen. Tämä voidaan valtioneuvoston näkemyksen mukaan taata erilaisin keinoin teknologianeutraalisti.

Valtioneuvosto kannattaa vaihtoehtoisten opetusmenetelmien, kuten verkko-opintomahdollisuuden, käytön sallimista ja koulutusta koskevien sisältöjen tarkentamista. Valtioneuvosto katsoo, että jatkokoulutuksen tulee olla joustavasti toteutettavissa, eikä jatkokoulutuksen antamista tai sen sisältöjä tule tarpeettomasti rajoittaa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että jatkokoulutus on mahdollista toteuttaa lyhyempinä kokonaisuuksina, mikä edistäisi oppimista ja jaksamista ja vähentäisi vapaapäivien käyttämistä koulutukseen.

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdottamia poikkeuksia direktiivin soveltamisalaan. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä, että kaupallisten kuljetusten sulkeminen ammattipätevyyskoulutuksessa tehtävistä kuljetuksista ei vaikuta ammatillisen koulutuksen järjestämiseen eikä mahdollisuuteen harjoitella työelämässä silloin, kun kysymyksessä on laajemman ammatillisen kuljettajakoulutuksen aikana tapahtuva harjoittelu kuljetustehtävissä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää hyvänä, että ehdotuksella edistetään eri jäsenvaltioissa annetun ammattipätevyyskoulutuksen tunnustamista toisissa jäsenvaltioissa. Vastavuoroinen tunnustaminen edellyttää kuitenkin käytännössä, että koulutuksen suorittaminen toisessa jäsenvaltiossa on oltava luotettavasti todennettavissa.

Valiokunta pitää tarpeellisena, että koulutukset sisältävät riittävässä määrin liikenneturvallisuuteen ja polttoaineen kulutuksen vähentämiseen liittyvää sisältöä. Valiokunnan näkemyksen mukaan koulutusten kansallisessa toteuttamisessa tulee olla kuitenkin riittävästi jouston varaa sekä koulutuksen eri vaiheiden sisältöjen ja keston että niiden joustavan yhdistelyn osalta. Ehdotus kaupallisten kuljetusten poissulkemisesta koulutukseen sisältyvistä kuljetuksista ei valiokunnan näkemyksen mukaan saa haitata koulutuksen järjestämistä eikä käytännön työharjoittelun mahdollisuuksia. Valiokunta näkee positiivisena ehdotuksen siitä, että eräissä muissa erikoiskoulutuksissa tehtyjä suorituksia voitaisiin lukea hyväksi ammattipätevyysdirektiivin 2003/59/EY mukaisessa jatkokoulutuksessa.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että ammattipätevyyskoulutusta koskevaa sääntelyä olisi tarpeellista selkeyttää siltä osin, että koulutuksen toteuttamisessa on selkeästi mahdollista käyttää koulutuksen ja kokeen sisältävän mallin lisäksi samassa jäsenvaltiossa myös pelkän kokeen sisältävää mallia.

Valiokunnan lausunto LiVL 8/2017 vp

Valiokunta pitää kannatettavana, että ehdotuksilla pyritään luomaan edellytyksiä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiselle koulutuksen toteuttamisessa.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin huomautuksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 7.4.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
varapuheenjohtaja Mirja Vehkaperä kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula